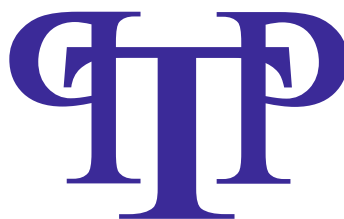


**Zarząd Główny
ul. Sobieskiego 9
02-957 Warszawa**

Prezes: Prof. Dominika Dudek
Prezes – elekt Prof. Agata Szulc
Wiceprezes: Prof. Janusz Heitzman
Wiceprezes: Prof. Jerzy Samochowiec
Sekretarz: Dr med. Michał Mielimąka
Skarbnik: Prof. Adam Wichniak



psychiatria.org.pl

**Executive Board
ul. Sobieskiego 9
02-957 Warsaw (Poland)**

President: Prof. Dominika Dudek
President – elect: Prof. Agata Szulc
Vice President: Prof. Janusz Heitzman
Vice President: Prof. Jerzy Samochowiec
Secretary General: Michał Mielimąka MD, PhD
Treasurer: Prof. Adam Wichniak

24 kwietnia 2024

Stanowisko Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego dotyczące korzystania z pojęcia zespołu alienacji rodzicielskiej

Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego zwraca uwagę na ryzyko szeregu możliwych negatywnych skutków stosowania w procesie psychoterapeutycznym oraz orzecznictwie psychiatrycznym i psychologicznym pojęcia „syndromu alienacji rodzicielskiej” (PAS) / „alienacji rodzicielskiej” (PA) / zespołu Gardnera oraz podobnych pojęć i terminów.

W dniu 24 lutego 2018r. Europejskie Stowarzyszenie Psychoterapii (EAP) oświadczyło, że terminy i koncepcje „alienacji rodzicielskiej” nie powinny być stosowane w żadnej praktyce psychoterapeutycznej, gdyż ich używanie niesie ze sobą ryzyko pomijania lub bagatelizowania przemocy domowej, może prowadzić do dalszej wiktyimizacji jej ofiar oraz podtrzymywania patologii życia rodzinnego. W dniu 20 lutego 2020r. Światowa Organizacja Zdrowia usunęła pojęcie „alienacji rodzicielskiej” z ICD-11 w związku z brakiem dostatecznych dowodów naukowych potwierdzających tego typu zjawisko. W dniu 23 czerwca 2021r. Grupa Ekspertów Rady Europy ds. Przeciwdziałania Przemocy wobec Kobiet i Przemocy Domowej (GREVIO) w swoim stanowisku dotyczącym Polski zaleciła odejście od koncepcji tzw. „alienacji rodzicielskiej”. Zdaniem GREVIO powoływanie się na nią prowadzi do sytuacji, w których matki wskazujące na przemoc ze strony ojca, uznawane są za „niewspółpracujące” i „winne” złych relacji ojca z dzieckiem. Bardzo zbliżone w swojej treści stanowisko zostało wyrażone w Rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 6 października 2021r. w sprawie wpływu, jaki na kobiety i dzieci wywiera przemoc ze strony partnera oraz prawo pieczy nad dzieckiem (2019/2166(INI)). Wezwano w niej państwa członkowskie do nieuznawania zespołu alienacji rodzicielskiej w praktyce sądowej i prawie oraz do zniechęcania jego stosowania w postępowaniach sądowych. Rezolucja zwróciła również uwagę, że Światowa Organizacja Zdrowia i Amerykańskie Stowarzyszenie Psychologiczne odrzuciły stosowanie tzw. zespołu alienacji rodzicielskiej, ponieważ mogą być one wykorzystywane jako strategia przeciwko ofiarom przemocy. W dniu 1 grudnia 2021r. Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się do Ministra Sprawiedliwości o zapewnienie zgodności praktyki stosowania przepisów prawa polskiego i międzynarodowego oraz przekazania raportu GREVIO wszystkim kierownikom OZSS. W dniu 23 maja 2022r. Ministerstwo Sprawiedliwości wydało zalecenia, aby uwagi zawarte w tym Raporcie były uwzględniane przez wymiar sprawiedliwości. Jednocześnie nie można pomijać sytuacji, w których rodzic sprawujący bezpośrednią opiekę nad dzieckiem będzie wykazywał działania zmierzające do utrudnienia, a nawet uniemożliwienia kontaktu dziecka z drugim z rodziców w imię partykularnych celów, co może nosić znamiona przemocy emocjonalnej wobec dziecka, negatywnie wpływającej na jego rozwój psychiczny.

Biorąc pod uwagę opinie międzynarodowych instytucji, liczne kontrowersje natury medycznej, psychologicznej i prawnej towarzyszące zespołowi alienacji rodzicielskiej, Zarząd Główny PTP sugeruje, aby biegli sądowi oraz psychoterapeuci w sytuacji konfliktu rodzinnego, podczas ustalania opieki rodzicielskiej, a przede wszystkim w sprawach dotyczących przemocy domowej korzystali z psychologicznych kryteriów oceny relacji między członkami rodziny, ocen stanu klinicznego oraz opisowych metod analizy motywacji postępowania poszczególnych członków rodziny.

Dr Michał Mielimąka
Sekretarz Zarządu Głównego
Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego

Prof. Dominika Dudek
Prezes Zarządu Głównego
Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego

Dr Przemysław Cynkier
Przewodniczący Sekcji Psychiatrii Sądowej
Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego